

УДК 378.4(477):[37.014:351.862.2], де 378.4(477)
DOI <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2024.92.31>

Н. В. Науменко

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

РЕАЛІЗАЦІЯ КОДЕКСУ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

В статті розглянуто категоріальну сутність поняття «безпечне освітнє середовище» в контексті його організації в закладах освіти. Зазначено, що безпечне освітнє середовище є таким станом середовища, де забезпечені безпечні умови для навчання та праці, наявна сприятлива міжособистісна взаємодія, що сприяє емоційному благополуччю здобувачів освіти, педагогів і батьків, відсутні будь-які прояви насильства, та є достатні ресурси для їх запобігання, а також дотримані права та норми фізичної, психологічної, екологічної, економічної, інформаційної, освітньої та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу. Визначено сутність поняття «безпека людини», що є суттєвим аспектом її життя, який включає захист її життя, здоров'я, прав та інтересів від різних протиправних втручань та негативних впливів на фізичному, психологічному, духовному, майновому, правовому, інформаційному, соціальному, економічному, політичному, екологічному, техногенному та військовому рівнях, та схарактеризовано моделі необхідної і достатньої безпеки. Розглянуто стратегічні цілі та завдання Кодексу безпечного освітнього середовища в закладі вищої педагогічної освіти, що спрямований на ефективне забезпечення комплексного бачення створення безпечного освітнього середовища в Університеті та організацію в ньому рівних, належних і безпечних умов для здобуття освіти та викладання (навчання). Визначено фактори впливу на безпечне освітнє середовище, що виражається в якості міжособистісних відносин, захищеності в освітньому середовищі, забезпеченості учасників освітнього процесу засобами індивідуальної та колективної безпеки в умовах соціальних, економічних, медичних, воєнних катаклізмів. Кодекс визначає конкретні дії, спрямовані на захист учасників освітнього процесу від різноманітних загроз та ризиків під час перебування в Університеті, чіткі рекомендації щодо забезпечення їм комфортних умов для життєдіяльності, передбачає визначення критеріїв фізичної, психологічної, санітарно-гігієнічної (екологічної), соціальної, економічної, інформаційної та освітньої безпеки суб'єктів освітньої діяльності. Охарактеризовано напрями реалізації Кодексу безпечного освітнього середовища, що передбачають створення безпечної інфраструктури закладу освіти, сприяння формуванню компетентностей безпеки в учасників освітнього процесу та сприяння ефективному попередженню та протидії негативним безпековим явищам в освітньому середовищі.

Ключові слова: безпека людини, освітнє середовище, вища освіта, педагогічний університет, здоров'я людини.

Постановка проблеми. Згідно основним ідеям, що висувуються Міжнародною організацією ЮНІСЕФ, сучасний заклад вищої освіти має забезпечувати права та свободи всіх учасників освітнього процесу та бути не тільки осередком, в якому реалізується процес здобуття академічних знань, але й функціонувати як провідний методичний центр різнорівневої інноваційної, освітньої, науково-дослідної, культурно-просвітницької, міжнародної діяльності на різних ступенях вищої освіти, що визнає право на захист життєво важливих інтересів учасників освітнього процесу і гарантує їм безпеку від зовнішніх і внутрішніх загроз у сферах діяльності закладу освіти.

Сьогодні у зв'язку з воєнним станом освітній процес в закладах освіти України залежить від безпекової ситуації в країні та може відбуватися в онлайн, офлайн і змішаному режимі. Проте, головним завданням на всіх освітніх рівнях є забез-

печення безпечного навчання здобувачів освіти та надання якісних освітніх послуг майбутнім фахівцям в процесі професійної підготовки. Освітній заклад має гарантувати безпечне і комфортне перебування учасників освітнього процесу в об'єктах фонду захисних споруд закладу освіти, підвищити ефективність превентивних заходів щодо запобігання правопорушень в освітньому середовищі, сприяти емоційному добробуту всіх учасників освітнього процесу, запобігання проявам фізичного та психологічного насильства, а також дотриманню прав і норм інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу. Реалізація окреслених завдань в закладі освіти можлива за умови створення кодексу безпечного освітнього середовища, що є комплексним стратегічним баченням безпечного освітнього середовища в закладі освіти та організацію в них рівних, належних і безпечних умов здобуття освіти та викладання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

В останні роки увага науковців до проблеми створення безпечного освітнього середовища значно зросла, що обумовлено нормами основних законів України, зокрема, Конституцією України, Законом України «Про основи національної безпеки», Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про загальну середню освіту», Законом України «Про охорону праці», Наказом Кабінету Міністрів про затвердження Положення «Про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти», «Національною стратегією розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі» [4; 5; 6; 7; 8]. Особливостям створення безпечного освітнього середовища в закладах освіти присвячені наукові дослідження О. Дашковської, В. Духневич, В. Ворожбіт-Горбатюк, Г. Груць, О. Кін, С. Москалик, В. Погребняк, Т. Собченко, О. Рогожина, Т. Цюман та ін.; психолого-педагогічні аспекти підготовки майбутніх учителів до створення безпечного освітнього середовища висвітлені в наукових доробках Н. Беляєвої, О. Бондарчука, К. Вариводи, Н. Логінової, Р. Найди, Н. Науменко та ін. Науковці зазначають, що організація безпечного освітнього простору має базуватися на принципах гуманізму, демократії, дотриманні прав і свобод всіх учасників освітнього процесу з акцентом на забезпечення права особистості на життя і здоров'я, створення комфортної атмосфери для навчання, розвитку та викладання. Дослідниками виділено основні складові безпечного освітнього середовища – фізичне, психологічне, інформаційне; та визначено фактори, що впливають на безпечне освітнє середовище, зокрема, міжособистісні відносини в закладі освіти, захищеність і комфортність в освітньому середовищі, задоволеність освітнім середовищем. Особлива увага вчених націлена на формування психологічно безпечного середовища, забезпечення права вибору, формування загальнолюдських цінностей, розвиток особистісних якостей здобувачів освіти.

Мета статті. Головною метою статті є висвітлення досвіду реалізації Кодексу безпечного освітнього середовища в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди.

Виклад основного матеріалу. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується глобальними кризовими явищами та загрозами, такими як антропогенне забруднення навколишнього середовища, інформаційні, техногенні, екологічні, епідеміологічні та воєнні впливи, незадовільні соціально-економічні умови, стрес, невідповідальний спосіб життя. Зростає роль людини у забезпеченні безпеки на рівні суспільства, держави та світу, але при цьому спостерігається низький рівень

культури безпеки, хоча цінність здоров'я людини є основою безпеки.

Роль освіти в побудові безпечного майбутнього для суспільства пов'язана з формуванням аспектів функціональної грамотності здобувачів освіти, що стимулюють їх бажання та здатність протистояти існуючим загрозам та запобігати новим викликам.

Законом України «Про освіту», безпечне освітнє середовище визначається як «...сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпеки харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (булінг, цькування), поширення неправдивих відомостей тощо, пропаганди та / або агітації, зокрема з використанням кіберпростору, а також унеможливають вживання на території закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин» [6].

Здобувачі освіти та педагогічні працівники потребують такого освітнього середовища, де вони відчуватимуть фізичну, психологічну, інформаційну та соціальну безпеку, комфорт і благополуччя.

Наукові розвідки з питань безпеки людини дозволили визначити, що вона є стійким станом захищеності її життя, здоров'я, законних і особистих інтересів, прав, свобод, ідеалів і цінностей від будь-яких протиправних втручань та шкідливих впливів на фізичному, психологічному, духовному, майновому, правовому, інформаційному, соціальному, економічному, політичному, екологічному, техногенному або військовому рівнях. Вона передбачає створення умов для уникнення або мінімізації цих загроз і впливів шляхом особистісного розвитку та забезпечення ефективної життєдіяльності [1; 2; 3].

Безпека людини охоплює широкий спектр дій, необхідних для досягнення бажаного стану безпеки, збереження особистісних якостей та параметрів навіть у разі негативного впливу зовнішнього і внутрішнього середовища. Вона передбачає відсутність особистісного дисбалансу та здатність до подальшого розвитку, активну підтримку та взаємодопомогу в межах суб'єкт-суб'єктної взаємодії, а також результативність життєдіяльності в умовах протистояння негативним впливам.

Освіта, як один із ключових соціальних інститутів, відіграє важливу роль у становленні та всебічному розвитку особистості, зберігаючи її життя і здоров'я. Вона має завдання створити комфортне середовище для захисту, безпеки та

запобігання негативним наслідкам впливу на особистість небажаних факторів і чинників.

Згідно Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища, безпечне освітнє середовище є таким станом середовища, де забезпечені безпечні умови для навчання та праці, сприятлива міжособистісна взаємодія, що сприяє емоційному благополуччю здобувачів освіти, педагогів і батьків, відсутні будь-які прояви насильства, та є достатні ресурси для їх запобігання, а також дотримані права та норми фізичної, психологічної, екологічної, економічної, інформаційної, освітньої та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу [4].

З метою реалізації завдань зазначеної Стратегії та відповідно до нормативно-законодавчих документів України в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (далі – Університет) розроблено Кодекс безпечного освітнього середовища (далі – Кодекс), що спрямований на ефективне забезпечення комплексного стратегічного бачення створення безпечного освітнього середовища в Університеті та організацію в ньому рівних, належних і безпечних умов для здобуття освіти та викладання (навчання).

Функціонування Університету регулюється нормативними документами на рівні державного та автономного управління, що охоплюють всі аспекти його діяльності: навчально-методичну, науково-дослідну, міжнародну, виховну, адміністративну, фінансову, господарську тощо, та спрямовані на максимальне підтримання науково-педагогічних та інших працівників у виконанні їхніх професійних обов'язків, створення комфортних і сприятливих умов для розвитку всебічно розвинутої особистості майбутніх учителів та формування у них життєвих, загальних та професійних компетентностей для успішної життєдіяльності в умовах сучасних викликів і загроз.

Територіальне розташування ХНПУ імені Г.С. Сковороди, склад контингенту здобувачів освіти та матеріально-технічне забезпечення Університету визначають особливу атмосферу професійної підготовки майбутніх учителів з неповторним освітнім стилем, що вимагає індивідуального підходу та інноваційних підходів у вирішенні питань щодо реагування на специфічні ризики та загрози, що виникають під час освітнього процесу та врахування відмінностей, що не завжди враховані у наявних нормативних документах.

В межах діяльності Університету безпечне освітнє середовище є динамічною системою, що включає безпечні впливи, умови, ресурси та можливості соціокультурного, психодідактичного, змістовно-методичного, комунікативно-організаційного та просторово-предметного характеру, націлені на всебічний гармонійний розвиток особистості, її ціннісних, інтелектуальних, творчих

і професійних ресурсів, організацію комфортних умов для самореалізації та освітньої діяльності як в Університеті, так і за його межами, зберігаючи особистісні характеристики, життя та здоров'я під дією негативних впливів з боку інших об'єктів, явищ і процесів [3].

Організація безпечного освітнього середовища в Університеті сприяє кращій реалізації інтелектуального, фізичного, соціального та емоційного розвитку студентів, їхнього потенціалу, що також позитивно впливає на стан громадського здоров'я, економіки та демографії в цілому в Україні.

Учасники освітнього процесу можуть стикатися з несприятливими впливами середовища у формі складних ситуацій у міжособистісному спілкуванні, проявів фізичного, психологічного, сексуального та емоційного насильства (таких як ігнорування, приниження, погрози, недобррозичливе ставлення, сексуальне домагання тощо), порушенні санітарно-гігієнічних норм навчання та праці, а також через дії несприятливих факторів, пов'язаних з процесом навчання.

Кодексом безпечного освітнього середовища в Університеті визначено фактори впливу на нього, зокрема, *якість міжособистісних відносин*, що характеризується позитивними факторами – довіра, підтримка, взаємодопомога, доброзичливе ставлення, толерантність, схвалення; та негативними факторами – агресивність, конфліктність, ворожість, маніпулятивність; *захищеність в освітньому середовищі*, що передбачає відсутність насильства у всіх його видах і формах для всіх учасників освітнього простору; *забезпеченість учасників освітнього процесу засобами індивідуальної та колективної безпеки* в умовах соціальних, економічних, медичних, воєнних катаклізмів – безпечність робочих місць, забезпеченість засобами індивідуального захисту під час епідемій, можливість укриття від наслідків воєнних дій та стихійних природних явищ тощо.

З метою реалізації Кодексу в Університеті розроблено моделі безпечного освітнього середовища. Модель необхідної безпеки включає фізичний захист (облаштування фізичного простору в Університеті для вільного руху та евакуації, наявність алгоритмів дій при евакуації, наявність об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, кількість евакуаційних виходів, наявність водопостачання, водовідведення, вентиляції, обігріву, освітлення, засобів зв'язку та Інтернету, засобів надання медичної допомоги, доступність для маломобільних груп населення, організація в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту освітнього процесу, дотримання вимог законодавства з питань дій в умовах надзвичайних ситуацій, бойових дій, пожежної та техногенної безпеки, охорони праці тощо), психологічний захист (середовище поваги до прав учасників

освітнього процесу, їх довіри один до одного, підтримки, взаєморозуміння, взаємодопомоги, гуманістичних відносин та подолання стресів) та санітарно-гігієнічний захист (вимоги до стану навчальних і дозвільних приміщень Університету, їх відповідності санітарно-гігієнічним вимогам) [1].

Модель достатньої безпеки включає фізичний, психологічний, санітарно-гігієнічний, соціальний захист (виключає порушення соціальних прав учасників освітнього процесу і привносять в університетське життя такі явища, як расова та етнічна толерантність, повага до віри учасників освітнього процесу, рівність соціальних груп, правовий (законодавчий) захист тощо), економічний захист (виключення економічних механізмів організації освітнього процесу, не передбачених законодавством, законопроектами, нормативно-правовими документами), інформаційний захист (згода на обробку персональних даних, заборона розголошення конфіденційної інформації про учасників освітнього процесу й створення умов, що виключають формування таких соціально негативних явищ, як інформаційна та інтернет-залежність, інформаційні вкиди, ІПсО, хакерство, віртуалізм тощо) та освітній захист (визначаються педагогічні умови, спрямовані на використання здоров'язбережувальних, розвивальних, особистісно-орієнтованих та гуманітарних освітніх технологій, що включають організацію комфортних умов для дозвільної діяльності, встановлення раціонального режиму дня здобувачів освіти, враховуючи рівні навчального навантаження в аудиторних та позааудиторних годинах, а також обсяги самостійної роботи) [1].

Один зі способів вирішення проблем у системі захисту та безпеки учасників освітнього процесу в Університеті є впровадження та реалізація Кодексу безпечного освітнього середовища, що визначає комплекс дій, правил і норм співіснування та взаємодії в Університеті щодо організації та підтримки безпечних умов, нейтралізації ризиків та загроз, що можуть виникнути під час освітнього процесу, та реалізується через облаштування безпечного освітнього простору в Університеті та прилеглий до нього території, організацію внутрішньої (в Університеті) та зовнішньої (через мережу Інтернет) консультативно-просвітницької та оціночної діяльності з питань безпеки для всіх учасників освітнього процесу.

Кодекс є документом Університету, що регулює всі напрями діяльності щодо порушень прав суб'єктів освітньої діяльності на безпеку, а також питання її підтримки та втручання в ситуації, коли може виникати загроза їх життю, здоров'ю та благополуччю.

Діяльність Університету щодо формування безпечного освітнього середовища ґрунтується на усвідомленні значення знань, умінь, навичок

і способів мислення стосовно необхідності створення і підтримки здорових та безпечних умов життя і діяльності всієї університетської спільноти як у повсякденному житті (у побуті, під час навчання та праці тощо), так і в умовах надзвичайних ситуацій; основ захисту здоров'я та життя учасників освітнього процесу від небезпек, оцінки існуючих ризиків освітнього середовища та управління ними на індивідуальному рівні; формування індивідуальних характеристик поведінки та звичок, що забезпечують необхідний рівень життєдіяльності (відповідно до потреб, інтересів тощо), достатній рівень фізичної активності та здорове довголіття; усвідомлення важливості здорового способу життя та гармонійного розвитку, високої працездатності, духовної рівноваги, збереження та поліпшення власного здоров'я (підвищення імунітету, уникнення різних захворювань, підтримання нормальної ваги тіла тощо); моделей безпечної та ненасильницької міжособистісної взаємодії у різних сферах суспільного життя; знань і навичок здорового, раціонального та безпечного харчування, здійснення усвідомленого вибору на користь здорового харчування; усвідомлення цінності життя та здоров'я, власної відповідальності та спроможності зберегти та зміцнити здоров'я, підвищити якість свого життя [1].

Кодекс визначає конкретні дії, спрямовані на захист учасників освітнього процесу від різноманітних загроз та ризиків під час перебування в Університеті, чіткі рекомендації щодо забезпечення їм комфортних умов для життєдіяльності, передбачає визначення критеріїв фізичної, психологічної, санітарно-гігієнічної (екологічної), соціальної, економічної, інформаційної та освітньої безпеки суб'єктів освітньої діяльності, відповідно до яких розробляються конкретні дії, чітко визначаються заходи, процедури, що сприяють попередженню, виявленню та усуненню ризиків і загроз.

В межах реалізації Кодексу Університет зобов'язується *створити безпечну інфраструктуру закладу освіти*, через облаштування захисних споруд цивільного захисту в закладі освіти, забезпечення мінімальних вимог для належної організації освітнього процесу в захисних спорудах цивільного захисту закладу освіти; забезпечення пожежної та техногенної безпеки закладу освіти; *сприяти ефективному попередженню та протидії негативним безпековим явищам в освітньому середовищі* через упровадження служб охорони, встановлення в закладі освіти комплексу тривожної сигналізації; упровадження нормативно-правової бази у сфері цивільного захисту з метою створення безпечних умов перебування в закладі освіти учасників освітнього процесу; упровадження системи раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу, ризику нападу на заклад освіти або

іншої небезпеки; упровадження алгоритму дій у разі виникнення небезпечних ситуацій, виявлення вибухонебезпечних та інших підозрілих предметів в закладі освіти; оптимізацію діяльності психологічної служби закладу освіти та психологічного супроводу з урахуванням впливу військової агресії на учасників освітнього процесу; *сприяти формуванню компетентностей безпеки в учасників освітнього процесу* через організацію системного навчання учасників освітнього процесу діям в умовах надзвичайних ситуацій; перегляд та актуалізацію освітніх програм з питань безпеки життєдіяльності, цивільного захисту та домедичної допомоги, прав, свобод та обов'язків громадянина та впровадження соціально-емоційного навчання та здійснення інтеграції знань про психічне здоров'я в освітній процес та освітню діяльність; запровадження в освітній процес закладу освіти програм, спрямованих на формування у здобувачів освіти правової поведінки, запобігання конфліктам та правопорушенням, здобуття навичок щодо безпечної поведінки в Інтернеті; запровадження обов'язкового підвищення кваліфікації, рівня обізнаності та підготовки педагогічних, науково-педагогічних та інших працівників закладу освіти з безпекових питань, питань базових психологічних втручань, основ психологічної самопомоги і прав, свобод та обов'язків громадянина.

Як зауважено в плані заходів з реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у закладах освіти, необхідним є проведення тренінгових навчань педагогічних працівників щодо методів запобігання та протидії проявам насильства та булінгу (цькування), формування соціально-емоційних компетентностей, ненасильницьких моделей спілкування, навичок безпечної поведінки під час використання інформаційно-комунікаційних технологій та інших медійних засобів. Консультативно-просвітницька та навчальна діяльність з питань безпеки в Університеті та за його межами реалізується всіма науково-педагогічними працівниками закладу освіти, кураторами академічних груп, студентськими кураторами, завідувачами кафедр, деканами факультетів, заступниками декана з навчальної роботи, координаторами з виховної і наукової роботи, співробітниками деканату, представниками Студентської Ради факультету, керівниками центрів та служб, діяльність яких регламентується нормативними документами Університету.

Висновки і пропозиції. Таким чином, є всі підстави зробити висновок, що розбудова безпечного освітнього середовища педагогічного університету це багатокомпонентний структуро-

ваний комплекс дій, які нерозривно взаємопов'язані один з одним. Вважаємо, що з метою реалізації завдань Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у закладах освіти в кожному освітньому закладі має бути розроблений нормативний документ, що має регулювати діяльність закладу освіти та унеможливити або зменшувати негативний вплив різного роду факторів на життя і здоров'я учасників освітнього процесу.

Список використаної літератури:

1. Бойчук Ю., Мірошніченко О. Концептуальні засади безпеки в освіті *Джерело педагогічних інновацій. Безпечна освіта*. 2023. Вип. № 1 (41). С. 13. URL: https://znayshov.com/News/Details/dzherelo_pedagogichnykh_innovatsii_1_2023
2. Корж І. Безпека: методологічні підходи до поняття [Електронний ресурс]. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2019. Т. 38, вип. 4. С. 68–72. URL: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/68-72_11.pdf
3. Науменко Н.В. Сутність феномену «безпека людини» в контексті освітніх ризиків і загроз. *Інноваційна педагогіка*, 2024. Вип.67. Том 1. С. 217–220. DOI <https://doi.org/10.32782/26636085/2023/67.1.47>
4. Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі : указ Президента України від 25 травня 2020 року № 195/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#n10>
5. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241.
6. Про освіту : Закон України № 2145-VIII : із змінами, внесеними згідно із Законами ... URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
7. Про охорону праці : Закон України № 2694-XII : із змінами, внесеними згідно із Законами ... URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
8. Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти : розпорядж. Кабінету Міністрів України від 07 квіт. 2023 р. № 301-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-kontseptsii-bezpeky-zakladiv-osvity-i070423-301>
9. Цюман Т. П., Бойчук Н. І. Кодекс безпечного освітнього середовища : метод. посіб. / за заг. ред. Цюман Т. П. ; Укр. фонд «Благополуччя дітей». Київ, 2018. С. 12. URL: https://drive.google.com/file/d/1Kq8NHZhqb3-nv_MGDEZlVNHGybPa31YI/view?usp=sharing

Naumenko N. Implementation of the code of safe educational environment at a pedagogical university

The article examines categorical essence of the concept of "safe educational environment" in the context of its organization in educational institutions. It is noted that a safe educational environment is a state of the environment where safe conditions for study and work are provided, there is a favorable interpersonal interaction which contributes to the emotional well-being of students, teachers and parents, there are no manifestations of violence and there are sufficient resources to prevent them, and the rights and norms of physical, psychological, environmental, economic, informational, educational and social security of each participant in the educational process are respected. The author defines the essence of the concept of "human security", which is an essential aspect of human life, including the protection of life, health, rights and interests from various unlawful interventions and negative influences at the physical, psychological, spiritual, property, legal, informational, social, economic, political, environmental, man-made, and military levels. It characterizes the models of necessary and sufficient security. The strategic goals and objectives of the Code of Safe Educational Environment in Higher Pedagogical Education Institutions are considered, which is aimed at effectively ensuring a comprehensive vision of creating a safe educational environment at the University and organizing equal, appropriate and safe conditions for education and teaching (learning). The factors of influence on a safe educational environment, which is expressed in the quality of interpersonal relations, security in the educational environment, provision of participants in the educational process with means of individual and collective security in the context of social, economic, medical, and military disasters, are identified. The Code defines specific actions aimed at protecting participants in the educational process from various threats and risks during their stay at the University, clear recommendations for providing them with comfortable living conditions, and provides for the definition of criteria for physical, psychological, sanitary and hygienic (environmental), social, economic, information and educational security of educational entities. The author characterizes the areas of implementation of the Code of Safe Educational Environment, which include the creation of a safe infrastructure of an educational institution, promotion of security competencies among participants in the educational process, and promotion of effective prevention and counteraction to negative security phenomena in the educational environment.

Key words: human safety, educational environment, higher education, pedagogical university, human health.